

Äktenskap

[Äktenskapsbalk \(1987:230\)](#)

[Familjerätt](#) - [Äktenskap](#) - [Sambo](#) - [Föräldrar och barn](#) - [Ordlista familjerätt](#) - [Frågor och Svar](#)

Introduktion

Äktenskapet är för de flesta kanske något som främst sker på grund av andra faktorer än det rent juridiska. Det är ett sätt att visa sig själva, sin partner och omgivningen att man älskar varandra och vill leva ihop. Oavsett varför man gifter sig så medföljer en rad rättigheter och skyldigheter. Dessa regleras i äktenskapsbalk och rör frågor om vad som krävs för att gifta sig. När och hur man kan avsluta ett äktenskap. Vem som äger vad, och hur egendom ska fördelas vid en äktenskapsskillnad. Samt frågor om hur man ska bete sig mot varandra under äktenskapet.

I slutet av detta avsnitt finns det frågor (med länk till svar)

Ingående av äktenskap

Om man vill gifta sig kan man inte göra det hur som helst, det kräver nämligen att man uppfyller vissa krav som ställs upp i lagstiftning. Innan ett par gifter sig är det inte ovanligt att paret förlovar sig. En förlovning har dock inte några juridiska konsekvenser.

Hindersprövning

För att ingå äktenskap, gifta sig, måste paret se till att det inte föreligger några **äktenskapshinder** (som är ett fåtal):

- Den som är under 18 år får inte ingå äktenskap (**ÄktB 2:1**).
- Nära släktingar får inte ingå äktenskap (släkt i upp- och nedstigande led eller helsyskon – halvsyskon kan få gifta sig efter särskild dispens [ansökan och utredning om det är lämpligt]) (**ÄktB 2:3**).
- Förbud mot tvegifte, man kan inte vara gift med mer än en person samtidigt (**ÄktB 2:4**).

Innan paret genomför vigseln krävs det att de gör en prövning om hinder föreligger. Detta sker hos myndighet (Skatteverket), som genomför en **hindersprövning** (**ÄktB 3:1**).

Skatteverket Hindersprövning Ansökan och försäkran

Vi ansöker om prövning av hinder mot äktenskap (hindersprövning) och avger samtidigt följande försäkran.

Blivande make/maka Personnummer (AAAAAA-XXXX eller XXXX-AAAA)	Blivande make/maka Personnummer (AAAAAA-XXXX eller XXXX-AAAA)
Försäkran Jag/försäkrar att inder och samvård att inder på följande sätt är viliga: Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej	Försäkran Jag/försäkrar att inder och samvård att inder på följande sätt är viliga: Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej Är du tillräckligt myndig för att ingå äktenskap? ☐ Ja ☐ Nej

Vigsel

Föreligger det inte några hinder kan paret viga sig. Vigseln är en formell akt, som beskrivs i lagstiftning. Det finns två varianter (**ÄktB 4:3**).

- Vigsel inom [trossamfund](#).
- Borgerlig vigsel

Vigseln har vissa **formkrav** (krav som måste vara uppfyllda för att vigseln ska vara giltig):

- Vigseln ska ske i närvaro i vittnen, minst två (**ÄktB 4:1**).
- Vid vigseln ska båda makarna samtidigt närvara (**ÄktB 4:2**).
- Båda personerna ska var för sig svara vigselförrättaren (den som utför vigseln) att de samtycker (**ÄktB 4:2**).
- Vigselförrättaren ska förklara att de är äkta makar (**ÄktB 4:2**).
- Vigselförrättare är präst eller sådan som länsstyrelsen förordnat (**ÄktB 4:3**).
- Vigselförrättaren ska ha kontrollerat att hindersprövningen är gjord (**ÄktB 4:5**).
- Efter vigsel ska bevis på vigseln överlämnas till makarna (**ÄktB 4:7**).

Genom förklaringen har äktenskapet kommit till stånd. Under få omständigheter kan vigsel **ogiltigförklaras**. Det sker när båda makarna inte närvarat samtidigt och uttryckligen samtyckt till vigseln (**ÄktB 4:2**).

Skulle det vara så att hindersprövning inte är gjord, eller att hinder föreligger blir vigseln ändå giltig. I sådana fall kan äktenskapet leda till äktenskapsskillnad omgående (**ÄktB 5:5**).

Upplösning av äktenskap

Äktenskapet kan, utöver en kärleksrelation, ses som ett avtal mellan två parter. Ett avtal som kan sägas upp ensidigt och utan att något "avtalsbrott" skulle ha inträffat. Om en av makarna inte längre vill vara gift räcker det.

Äktenskapet upphör på två sätt; när ena maken dör eller genom beslut av domstol efter att make/makarna startat en process om **äktenskapsskillnad**. (skilsmässa). För att starta processen måste make/makarna ansöka om stämning i domstol (se dokument). När en dom om äktenskapsskillnad vinner laga kraft (laga kraft innebär att domen inte kan överklagas) är äktenskapet upplöst (**ÄktB 5:6**). Förfarandet avgörs "på handlingarna" (det innebär att det inte sällan blir huvudförhandling – går vidare).

Makarna kan gemensamt ansöka om äktenskapsskillnad, eller så kan endast en make ansöka om äktenskapsskillnad. Utgångspunkten är att båda makarna ska vara överens, men det hindrar inte att endast ena maken vill skiljas och också kan det. En make behöver inte ange något skäl till att man vill skilja sig.

Betänketid

Däremot kan en **betänketid** bestämmas innan paret formellt har skilt sig. Betänketiden har till syfte att förhindra förhastade skilsmässor. Det är en lagstadgad "reflektion" som ger tid för parterna att tänka igenom om man verkligen vill skiljas. Betänketid behövs inte om båda makarna gemensamt ansöker om äktenskapsskillnad och man inte har några barn.

I övrigt finns det tre fall då betänketid ska löpa:

1. Om makarna begär betänketid (**ÄktB 5:1**)
2. Om makarna bor tillsammans med ett barn under 16 år som står under den makes vårdnad (behöver inte vara ett gemensamt barn). (**ÄktB 5:1**)
3. Om endast en make vill skilja sig (**ÄktB 5:2**)

Betänketiden är minst 6 månader och högst 12 månader. Betänketiden börjar löpa när ansökan gjorts (eller när den andra partens delgivits). Vi ansökan gäller något som kallas för **brytdagen** (**ÄktB 9:2**), det är från den dagen som makarnas egendomsförhållande ska beräknas (mer om det längre ner under bodelning).

Efter betänketid måste makarna skicka in ansökan om fullföljd, när den är behandlad är makarna

Begäran om skilsmässa efter betänketid

Denna blankett används för att begära en dom på skilsmässa efter att den har löpt betänketid. Med skilsmässa avses ett äktenskapsskillnad som upplösning av registrerat partnerskap. Begäran ska ges in till den instans som handlägger skilsmässan, och kan ges in **senast sex månader** efter att den första begäran om skilsmässa har gjorts. Vill du skiljas ska du även underteckna att du inte har några gemensamma barn som du inte har vårdnad över. Om du har gemensamma barn ska du även underteckna att du inte har några gemensamma barn som du inte har vårdnad över.

Ange instansens namn och adress

1. Begäran om skilsmässa

Vilken har betänketid och jag/vi begär att instansen ska bekräfta att skilsmässan medföljer.

2. Övriga uppgifter

Komplettera de uppgifter som du har angett i begäran om skilsmässa, till exempel om du har några gemensamma barn. Om du har gemensamma barn ska du även underteckna att du inte har några gemensamma barn som du inte har vårdnad över.

☐ Jag/VI undertecknar att jag/VI inte har några gemensamma barn som jag/VI inte har vårdnad över.

☐ Jag/VI undertecknar att jag/VI inte har några gemensamma barn som jag/VI inte har vårdnad över.

3. Underskrift/er

Namn

Namn

skilda (**ÄktB 5:3**).

Det är inte ovanligt att frågor om vårdnad och underhåll kan dyka upp inför en äktenskapsskillnad. Det är dock inget som i sig kan hindra en äktenskapsskillnad. Men det är frågor som behöver besvaras (mer om det nedan).

Det behövs inte någon betänketid om makarna levit separerat under minst 2 år (**ÄktB 5:4**).

Det behövs inte heller någon betänketid om det görs sannolikt att något av äktenskapshindren

förelegat (under 18 år, släktskap, tvegitte), eller om det senare framkommer att äktenskapet skett genom tvång (**ÄktB 5:5**).

Efter äktenskapsskillnad ska **bodelning** ske. Det är en uppdelning av egendomar och går att läsa mer om nedan. Men först en genomgång av vad som gäller under äktenskap och särskilt egendomsförhållanden.

Under äktenskap

Under tiden makarna är gifta gäller en allmän programförklaring, enligt några inledande bestämmelser:

"Makar skall visa varandra trohet och hänsyn. De skall gemensamt vårda hem och barn och i samråd verka för familjens" (**ÄktB 1:2**)

"Makar skall fördela utgifter och sysslor mellan sig. De skall lämna varandra de upplysningar som behövs för att familjens ekonomiska förhållanden skall kunna bedömas." (**ÄktB 1:4**)

Bestämmelser är en önskan om vad som ska prägla ett äktenskap. Det finns inga sanktioner mot brott av dessa bestämmelser. (det är inte en riktigt lagregel - *lex imperfecta*). Det går alltså inte, med stöd av dessa lagrum att kräva att make ska visa trohet, eller berätta om saker och ting som spelar roll för den gemensamma ekonomin.

Underhåll mellan makar

I **ÄktB 1:3** nämns däremot en viktig utgångspunkt: "Varje make råder över sin egendom och svarar för sina skulder.". Detta kallas för **särförvaltningsprincipen**. Det innebär att makarna äger sin egen egendom (och skulder) under äktenskapet. Vi återkommer till konsekvensen av vad det innebär längre ner.

Som en fortsättning på den allmänna programförklaringen (**ÄktB 1:2, 1:4**) finns det regler om **underhållsskyldighet** mellan makarna. Dessa är tvingande (de går inte att avtala bort).

"Makarna skall, var och en efter sin förmåga, bidra till det underhåll som behövs för att deras

gemensamma och personliga behov skall tillgodoses. Om underhåll till barn finns bestämmelser i föräldrabalken." (ÄktB 6:1)

I ett äktenskap lever makarna tillsammans. De äger sina egna tillgångar och skulder (förutom sådant de äger tillsammans). I äktenskapet bidrar makarna med det de kan, för att tillgodose gemensamma och personliga behov. Tanken är att makarna har rätt att leva på samma standard. Dock är utgångspunkten att makarna själv ansvarar för sina egna personliga behov.

Regeln i **ÄktB 6:1** innebär ett ansvar för gemensamma utgifter men även för den andre makens behov. Ena maken kan inte leva lyxliv medan den andra knappt har råd till kläder, mat, medicin. (**ÄktB 6:2**).

Det blir en skillnad på underhåll som ges till en make för gemensamma utgifter och underhåll som ges för personliga behov.

Exempel Make 1 har behov av underhåll, make 2 för över pengar till make 1:s konto som ska användas för inköp av mat och övriga gemensamma utgifter. Egendomen som först över är fortfarande make 2:s. Om det däremot är pengar som ska gå till make 1:s personliga behov, då blir sådan egendom make 1:s. Normalt uppfylls underhållsskyldigheten genom att ena maken betalar räkningar och köper mat till hushållet.

I "värsta fall" kan make få hjälp av domstol att slå fast underhållsskyldighet under äktenskap (**ÄktB 6:5** och vid skilda adresser, betänketid, **6:6**). Men ej underhåll för mer än tre år tillbaka i tiden (**ÄktB 6:9**).

Att får underhållsskyldigheten fastställd av domstol spelar ofta störst roll under betänketiden vid skilsmässa. Under betänketiden är makarna fortfarande gifta. Däremot kanske paret flyttar isär innan dom på skilsmässa vinner laga kraft (laga kraft = tidpunkt då dom kan verkställas, "börjar gälla"). Då kan den make som har svårigheter att försörja sig själv kräva underhållsbidrag av den andra maken.

Efter äktenskapsskillnad ska makarna försörja sig själva (**ÄktB 6:7**). Däremot kan, under en övergångstid, ena maken bli skyldig att betala underhåll (se rättsfall – det är ovanligt). Ex-make har inte rätt att leva på samma standard som under äktenskap. Det handlar om fall då ena maken inte kan försörja sig alls. Till exempel för att ena maken varit hemma och tagit hand om hemmet så den andra maken kunnat jobba och göra karriär.

Makars egendomar

Under äktenskapet råder principen om **särförvaltning (ÄktB 1:3)**. Makarnas egendom och äganderätt är separata. Det ena maken köpt för sina pengar är dennes. Detta gäller även skulder. Har makarna köpt saker gemensamt äger de detta tillsammans, enligt **samäganderätt** (precis som vilka som helst som köpt något gemensamt).

Samtidigt bygger äktenskapet på **likadelningsprincipen (ÄktB 11:3)** som innebär att makarna har **giftorätt** i varandras egendom om äktenskapet upplöses. Egendom som omfattas av giftorätten kallas för **giftorättsgods (ÄktB 7:1)**. Denna rätt ligger vilande (latent) under äktenskap och spelar roll först om äktenskapet tar slut och vid bodelning (mer om det nedan).

Enskild egendom, är egendom som uppkommer genom äktenskapsförord eller genom villkor från tredje part (mer om det snart). Enskild egendom omfattas inte av likadelningsprincipen och någon giftorätt gäller alltså inte (**ÄktB 7:2**).

Utöver giftorättsgods och enskild egendom behöver den **gemensam bostaden** och **gemensamt bohag** (möbler, hushållsmaskiner och övrigt lösöre i hemmet) att urskiljas. Denna egendom skiljer sig från annan egendom (**ÄktB 7:4**). En make får inte utan den andra makens samtycke sälja, hyra ut eller upplåta gemensam bostad och bohag (**ÄktB 7:5**). Detta kallas för **rådighetsinskränkning**.

Giftorättsgods eller enskild egendom

All egendom som inte är enskild egendom är giftorättsgods (**ÄktB 7:1**). Därför behöver man bara reda ut hur enskild egendom uppstår (**ÄktB 7:2**).

Enskild egendom är:

- egendom som i **äktenskapsförord** anges ska vara enskild,
- egendom som make fått i **gåva** – där den som givit gåvan angett **villkor att gåvan** ges till make som enskild egendom,
- egendom som make fått i testamente, med villkor att egendom ges som enskild,
- egendom som make ärvt, med villkor att egendom ges som enskild
- egendom som ersätter enskild egendom (tex genom försäljning – pengar blir då enskild egendom)
- viss egendom som make fått via försäkring

Avkastning från enskild egendom räknas normal inte som enskild egendom i sig (**ÄktB 7:2**). Om aktieinnehav reglerats som enskild egendom kommer utdelning på aktier inte räknas som enskild egendom (om inte det inkluderas i t ex äktenskapsförord).

Om make byter ut egendom som redan är enskild egendom, t ex säljer en bil och köper en båt kommer båten också räknas som enskild egendom. Egendom som ersätter enskild egendom förblir enskild egendom (**surrogat**). Om pengar från försäljning av enskild egendom däremot spenderas på hushåll så är de förbrukade.

Gällande villkor från tredje man (gåva, testamente, arv) gäller att den som ger gåvan eller skrivit testamente avgör om egendom ges som enskild egendom eller inte. En sådan önskan från tredje man gäller vidare utan möjlighet för makarna att förvandla gåvan till giftorättsgods genom äktenskapsförord.

Exempel: make A:s föräldrar vill ge sitt barn en dyrbar tavla. Men de vill att tavlan ska stanna inom släkten. De ger tavlan som en gåva, men med villkoret att den ska vara make A:s enskilda egendom. Den riskerar således inte att hamna hos make B i en eventuell äktenskapsskillnad.

Äktenskapsförord

Gemensamt för alla sätt att skapa enskild egendom är att det tydligt uttryckts. Till exempel genom ett **äktenskapsförord** (se dokument), som är ett avtal mellan makarna. Där kan makarna reglera vilken egendom som ska vara enskild precis som de vill. Det finns några **formkrav** (kriterier som måste uppfyllas för att det ska vara giltigt). Ett äktenskapsförord måste vara **skriftligt, daterat, undertecknat och registreras** hos Skatteverket inom en månad (**ÄktB 7:3**).

Exempel på äktenskapsförord:

Intermedialität 4

94. Maria Kneiss und Lea Karlsson, Inge & Anns Intermedialität und Intermedialitäten in Ingeborgs Verborgne 7.7 (7. Juli) Kontexte der von Lea Karlsson-mittels analysiert. Wie kann Ingeborg als ein Beispiel für folgende Intermedialität gesehen werden (2. und 3. und 4. und 5. und 6. und 7. und 8. und 9. und 10. und 11. und 12. und 13. und 14. und 15. und 16. und 17. und 18. und 19. und 20. und 21. und 22. und 23. und 24. und 25. und 26. und 27. und 28. und 29. und 30. und 31. und 32. und 33. und 34. und 35. und 36. und 37. und 38. und 39. und 40. und 41. und 42. und 43. und 44. und 45. und 46. und 47. und 48. und 49. und 50. und 51. und 52. und 53. und 54. und 55. und 56. und 57. und 58. und 59. und 60. und 61. und 62. und 63. und 64. und 65. und 66. und 67. und 68. und 69. und 70. und 71. und 72. und 73. und 74. und 75. und 76. und 77. und 78. und 79. und 80. und 81. und 82. und 83. und 84. und 85. und 86. und 87. und 88. und 89. und 90. und 91. und 92. und 93. und 94. und 95. und 96. und 97. und 98. und 99. und 100. und 101. und 102. und 103. und 104. und 105. und 106. und 107. und 108. und 109. und 110. und 111. und 112. und 113. und 114. und 115. und 116. und 117. und 118. und 119. und 120. und 121. und 122. und 123. und 124. und 125. und 126. und 127. und 128. und 129. und 130. und 131. und 132. und 133. und 134. und 135. und 136. und 137. und 138. und 139. und 140. und 141. und 142. und 143. und 144. und 145. und 146. und 147. und 148. und 149. und 150. und 151. und 152. und 153. und 154. und 155. und 156. und 157. und 158. und 159. und 160. und 161. und 162. und 163. und 164. und 165. und 166. und 167. und 168. und 169. und 170. und 171. und 172. und 173. und 174. und 175. und 176. und 177. und 178. und 179. und 180. und 181. und 182. und 183. und 184. und 185. und 186. und 187. und 188. und 189. und 190. und 191. und 192. und 193. und 194. und 195. und 196. und 197. und 198. und 199. und 200. und 201. und 202. und 203. und 204. und 205. und 206. und 207. und 208. und 209. und 210. und 211. und 212. und 213. und 214. und 215. und 216. und 217. und 218. und 219. und 220. und 221. und 222. und 223. und 224. und 225. und 226. und 227. und 228. und 229. und 230. und 231. und 232. und 233. und 234. und 235. und 236. und 237. und 238. und 239. und 240. und 241. und 242. und 243. und 244. und 245. und 246. und 247. und 248. und 249. und 250. und 251. und 252. und 253. und 254. und 255. und 256. und 257. und 258. und 259. und 260. und 261. und 262. und 263. und 264. und 265. und 266. und 267. und 268. und 269. und 270. und 271. und 272. und 273. und 274. und 275. und 276. und 277. und 278. und 279. und 280. und 281. und 282. und 283. und 284. und 285. und 286. und 287. und 288. und 289. und 290. und 291. und 292. und 293. und 294. und 295. und 296. und 297. und 298. und 299. und 300. und 301. und 302. und 303. und 304. und 305. und 306. und 307. und 308. und 309. und 310. und 311. und 312. und 313. und 314. und 315. und 316. und 317. und 318. und 319. und 320. und 321. und 322. und 323. und 324. und 325. und 326. und 327. und 328. und 329. und 330. und 331. und 332. und 333. und 334. und 335. und 336. und 337. und 338. und 339. und 340. und 341. und 342. und 343. und 344. und 345. und 346. und 347. und 348. und 349. und 350. und 351. und 352. und 353. und 354. und 355. und 356. und 357. und 358. und 359. und 360. und 361. und 362. und 363. und 364. und 365. und 366. und 367. und 368. und 369. und 370. und 371. und 372. und 373. und 374. und 375. und 376. und 377. und 378. und 379. und 380. und 381. und 382. und 383. und 384. und 385. und 386. und 387. und 388. und 389. und 390. und 391. und 392. und 393. und 394. und 395. und 396. und 397. und 398. und 399. und 400. und 401. und 402. und 403. und 404. und 405. und 406. und 407. und 408. und 409. und 410. und 411. und 412. und 413. und 414. und 415. und 416. und 417. und 418. und 419. und 420. und 421. und 422. und 423. und 424. und 425. und 426. und 427. und 428. und 429. und 430. und 431. und 432. und 433. und 434. und 435. und 436. und 437. und 438. und 439. und 440. und 441. und 442. und 443. und 444. und 445. und 446. und 447. und 448. und 449. und 450. und 451. und 452. und 453. und 454. und 455. und 456. und 457. und 458. und 459. und 460. und 461. und 462. und 463. und 464. und 465. und 466. und 467. und 468. und 469. und 470. und 471. und 472. und 473. und 474. und 475. und 476. und 477. und 478. und 479. und 480. und 481. und 482. und 483. und 484. und 485. und 486. und 487. und 488. und 489. und 490. und 491. und 492. und 493. und 494. und 495. und 496. und 497. und 498. und 499. und 500. und 501. und 502. und 503. und 504. und 505. und 506. und 507. und 508. und 509. und 510. und 511. und 512. und 513. und 514. und 515. und 516. und 517. und 518. und 519. und 520. und 521. und 522. und 523. und 524. und 525. und 526. und 527. und 528. und 529. und 530. und 531. und 532. und 533. und 534. und 535. und 536. und 537. und 538. und 539. und 540. und 541. und 542. und 543. und 544. und 545. und 546. und 547. und 548. und 549. und 550. und 551. und 552. und 553. und 554. und 555. und 556. und 557. und 558. und 559. und 560. und 561. und 562. und 563. und 564. und 565. und 566. und 567. und 568. und 569. und 570. und 571. und 572. und 573. und 574. und 575. und 576. und 577. und 578. und 579. und 580. und 581. und 582. und 583. und 584. und 585. und 586. und 587. und 588. und 589. und 590. und 591. und 592. und 593. und 594. und 595. und 596. und 597. und 598. und 599. und 600. und 601. und 602. und 603. und 604. und 605. und 606. und 607. und 608. und 609. und 610. und 611. und 612. und 613. und 614. und 615. und 616. und 617. und 618. und 619. und 620. und 621. und 622. und 623. und 624. und 625. und 626. und 627. und 628. und 629. und 630. und 631. und 632. und 633. und 634. und 635. und 636. und 637. und 638. und 639. und 640. und 641. und 642. und 643. und 644. und 645. und 646. und 647. und 648. und 649. und 650. und 651. und 652. und 653. und 654. und 655. und 656. und 657. und 658. und 659. und 660. und 661. und 662. und 663. und 664. und 665. und 666. und 667. und 668. und 669. und 670. und 671. und 672. und 673. und 674. und 675. und 676. und 677. und 678. und 679. und 680. und 681. und 682. und 683. und 684. und 685. und 686.

// Bodelning är den process som har till syfte att fördela egendom efter en äktenskapsskillnad.

Den går till så att makarnas **andelar** i boet beräknas, därefter sker fördelning av egendom på varsin **lott**. Den andel en make har rätt till och den egendom man i slutändan får på sin lott behöver inte överensstämma.

Dagen då värdet på makarnas egendom ska beräknas är från **brytdagen** (se ovan). Det är dagen då ansökan om äktenskapsskillnad kommit in till tingsrätt (**ÄktB 9:2**).

Det finns en möjlighet att räkna med egendom upp till tre år innan brytdagen om den ena maken, i inte obetydlig omfattning minskat sitt giftorättsgods genom gåva till någon eller ökat sin enskilda egendom, utan den andra makens samtycke (**ÄktB 11:4**). Regeln fungerar som ett skydd mot att göra sig av med giftorättsgods inför en framtida separation. Gränsen dras vid ungefär 10 % av den makens totala egendom.

I bodelning ska allt **giftorättsgods** ingå och fördelas lika mellan makarna. **Enskild egendom** ska inte ingå (om inte makarna vill det, (**ÄktB 10:4 st. 2**). I vissa fall kan bostad och bohag ingå, trots att den skulle vara enskild (**ÄktB 9:1 jfr 11:8**).

Bodelningen går ut på att fördela egendomarna i äktenskapet och om all egendom är giftorättsgods så kommer allt att delas (**ÄktB 10:1**), dock ska skulder dras av mot makes egendom (**ÄktB 11:2**). Om skulden helt är kopplad till enskild egendom så dras skulden inte på giftorätten utan stannar på den enskilda egendom (dvs, inget blandas in i bodelningen). Makarnas äganderätt och skulder måste räknas separat.

Anledningen till att gemensam bostad och bohag som är enskild egendom (gäller ej enskild egendom genom gåva eller testamente) ändå kan ingå i bodelningen är att det finns en regel om att den make som bäst behöver bostad kan få den på sin lott (**ÄktB 11:8**). Innan bodelning görs normalt en bouppteckning. En lista över makarnas egendomsförhållande

Det som återstår efter att skulder dragits av ska hälftendelas (**ÄktB 11:3**). Skulle ena maken ha mer skulder än tillgångar kommer underskottet inte att räknas med i bodelning, den maken bidrar inte med något alls i sådana fall utan endast den andra makens egendom delas på häften.

Från bodelning får, utöver enskild egendom, viss annan egendom undantas. Det är egendom som räknas som **personlig** (**ÄktB 10:2**). Det är främst kläder, smycken och personliga gåvor och presenter. Undantag får endast ske i skälig omfattning (har ena maken mycket dyra smycken, i relation till övrig egendom får det inte undantas).

Exempel bodelning:

Exempel på enkel bodelning Make A och Make B ska skiljas och därför ska en bodelning göras. De bor i ett gemensamt hus som de äger tillsammans (2 000 000 kr). De har tillsammans ett bolån på 1 000 000 kr. De äger gemensamt bohag på 200 000 kr. Make A äger aktier för 100 000 kr och en segelbåt för 50 000 kr. Make B äger en bil för 90 000 kr och har fem tavlor som tillsammans är värderade till 200 000 kr (tavlorna har givits i gåva som enskild egendom). Make B har också studielån på 100 000 kr.	
Make A:s egendom ee: - gg: hus 1 000 000 kr bohag: 100 000 kr aktier: 100 000 kr segelbåt: 50 000 kr Totalt gg: 1 250 000 kr	Make B:s egendom ee: tavlor 200 000 kr (ej med i bodelning) gg: hus 1 000 000 kr bohag: 100 000 kr bil: 90 000 kr Totalt gg: 1 190 000 kr (ee ska inte ingå)
Skulder: Bolån: 500 000 kr Totalt gg – skulder = 750 000 kr	Skulder: Bolån: 500 000 kr Studielån: 100 000 kr Totalt gg – skulder = 590 000kr
$750\,000 + 590\,000 = 1\,340\,000$ Makarnas gemensamma värde på allt giftorättsgods minus skulder uppgår till 1 340 000 kr. Detta ska, enligt likadelningsprincipen, delas mellan makarna. $1\,340\,000 / 2 = 670\,000$ kr	
Make A:s andel 670 000 kr	Make B:s andel 670 000 kr (ee 200 000 kr)

I exemplet ovan har makarnas **andelar** beräknats, dvs. Nästa steg i bodelning är **lottläggning**, det går ut på att fördela egendom i praktiken. Hur makarna fördelar egendom mellan sig är fritt att bestämma. Skulle den ena makens lott vara värd mer än vad man har rätt att få enligt andelsberäkning får man betala mellanskillnaden, i det som kallas skifteslikvid. Normalt har man rätt att behålla sin egen egendom (här bestäms lottläggningen av **särförvaltningsprincipen**).

Om vi fortsätter på exemplet ovan kan vi se vad som händer om makarna bestämmer att make A ska få bo kvar i huset och behålla bohaget.

Försättning på bodelningsexempel från ovan:

Make A:s andel 670 000 kr bolån: 1 000 000kr Totalt: 1 670 000 kr	Make B:s andel 670 000 kr studielån: 100 000 kr Totalt: 770 000 kr
Makarnas andelar är beräknade och nu ska egendom fördelas. I exemplet har makarna kommit överens om att make A ska behålla huset och bohag, och ta över alla lån på huset. Make A ska alltså ha hus och bohag på sin lott. I övrigt har makarna kommit överens om att man ska behålla sin egendom. Det innebär att make B:s lott inte motsvarar den andel hen har rätt till och make A måste betala mellanskillnaden, skifteslikvid .	
Make A:s lott hus: 2 000 000 kr bohag: 200 000 kr aktier: 100 000 kr segelbåt: 50 000 kr Totalt: 2 350 000 kr	Make B:s lott bil: 90 000 kr Totalt: 90 000 kr
Make B:s lott är mycket mindre än den andel som B har rätt till. Mellanskillnaden ska Make A betala i skifteslikvid. $770\,000 - 90\,000 = 680\,000$ kr Make A ska till Make B betala 680 000 kr	

Jämkningsregel

Det finns en **skevdelningsregel** (**ÄktB 12:1**) som kan användas för att avvika från principen om hälftindelning. Det innebär att man sätter ner, jämkar, hur mycket giftorättsgods som ska ingå i bodelning. Konsekvensen blir att ena maken får undanhålla större delar av sitt giftorättsgods. Kraven för jämkning enligt regeln är antingen att makarna varit gifta under en kort period. Normalt krävs att

man har varit gifta i fem år för att gifterättsgods ska dela på hälften. Efter endast ett år skulle makarna, enligt skevdelningsregeln, endast ha rätt till 20 % av den andra makens gifterättsgods. Efter två år, 40 % och så vidare upp till 100 % efter fem år.

Jämkning kan även ske om det är så att ena maken fått ett stort arv precis innan bodelning ska ske.

Frågor

Svar hittar du i texten ovan.

Svar

1. Vad avses med hindersprövning?
2. I svensk rätt tillämpas två former av vigsel, vilka?
3. Hur ska en vigsel gå till för att ett par ska bli gifta?
4. Redovisa kortfattat förfaringssättet för att få till stånd en äktenskapsskillnad.
5. Vad menas med betänketid och vilket syfte är den avsedd att uppfylla?
6. När blir det aktuellt med betänketid?
7. Vad blir konsekvensen av att betänketiden (6 mån) löper ut?
8. När har en make rätt till omedelbar äktenskapsskillnad?
9. När är äktenskapet upplöst?
10. Hur lyder den allmänna programförklaringen om makarnas rättsförhållanden?
11. Vad är utgångspunkten för makarnas underhållsskyldighet?
12. Vilken är lagens utgångspunkt avseende underhållsfrågan efter äktenskapsskillnad?
13. Vad menas med gifterätt?
14. Ska enskild egendom ingå i en eventuell bodelning?
15. Redogör kort, skillnaden för innebörd av surrogat till respektive avkastning av enskild egendom.
16. Ange de formkrav som gäller för ett äktenskapsförord.
17. Om ena make fått något i gåva, med villkor att det ska vara dennes enskilda egendom, kan makarna ändra detta genom att skriva ett äktenskapsförord?
18. När ska bodelning ske?
19. Från när ska värdet på makarnas egendom räknas vid en bodelning?
20. Vad avses med lottläggning?
21. Redogör kortfattat för de särskilda regler, vid lottläggningen, som gäller för makarnas gemensamma bostad och bohag vid efter en äktenskapsskillnad.
22. Redogör kortfattat för skevdelningsregeln.
23. Vilken egendom får undantas från bodelning utöver enskild egendom?
24. Vilken uppgift har en bodelningsförrättare?

From:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/> - **Juridik på gymnasiet**

Permanent link:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=familjeraett:aektenskap&rev=1701250763>

Last update: **2023/11/29 09:39**

